

Barem BAC Culturologie 2021

SUBIECTUL I (19 puncte) Legi și canoane ale artei antice		
Itemii	Scor	Răspunsuri corecte/posibile
1. <i>Determină ramura artelor plastice în care se încadrează operele din imaginile a), b), c):</i>	1p. pentru răspunsul corect. Total 1 punct	a); b);c) Sculptură/basorelief
2. <i>Stabilește căror culturi aparțin operele de artă prezentate în imaginile a), b), c)</i>	Câte 1p. pentru fiecare denumire corectă. Total 3 puncte	a) Mesopotamia/cultura akkadiană b) Grecia antică c) Egiptul antic
3. <i>Identifică denumirea corespunzătoare pentru fiecare operă de artă:</i>	Câte 1p. pentru fiecare denumire corectă. Total 3 puncte	a) <i>Stela Victoriei lui Naram-Sin</i> b) <i>Călăreții în galop, Friza Panateneelor</i> c) <i>Paleta lui Narmer</i>
4. <i>Realizează o descriere succintă a fiecărei opere. Vei descrie tematica și modalitatea de reprezentare a formei și a spațiului plastic:</i>	2p. pentru descrierea temei; 1p. pentru descrierea modalității de reprezentare a formei; 1p. pentru descrierea spațiului plastic. Total 4 puncte	Stela Victoriei lui Naram-Sin. Numele lui Naram-Sin se traduce „Regele celor patru sferturi”, însemnând „Conducătorul lumii”. Stela lui Naram-Sin comemorează victoriile regelui asupra populațiilor din Zagros. Reprezentarea zeilor ca imagini de stele apar în vârful stelei. Faptul că Naram-Sin a băgat o sulită prin gâtul unui inamic ar putea indica actul unui sacrificiu pentru zei. Poziția lui Naram-Sin în relațiile cu zeii de sus și cu oamenii de dedesubt este deosebit de semnificativă – el este la jumătatea distanței dintre soldații săi (simpli muritori) și zei. Nu numai că el însuși este un zeu pe pământ, ci și intermediarul oamenilor dintre ei și ceilalți zei. Regele are, numeroase însemne, care semnifică statutul și autoritatea sa: casca cu coarne, anterior purtată doar de zei, arată statutul său de zeu și poartă numeroase arme, sulite și un arc. Naram-Sin este cea mai proeminentă figură, mai înaltă decât soldații săi disciplinați, reprezentați sub el, urcând muntele, în timp ce el calcă pe unul dintre dușmanii săi căzuți, alții cer milă. Reprezentare simbolică cu intenții de sugerare a tridimensionalității spațiului.
b)	2p. pentru descrierea temei; 1p. pentru descrierea modalității de reprezentare a formei; 1p. pentru descrierea spațiului plastic. Total 4 puncte	Friza sculpturală Călăreții în galop de pe templul Partenon, Fidias, ne oferă o idee clară a caracteristicilor constituirii unui relief clasic. Friza este decorată cu numeroase figuri de oameni care umblă, călăresc cai sau merg în care, transportă coșuri cu daruri sau animale de sacrificiu etc., întreaga friză are o unitate ritmică și plastică, friza începe cu scene de pregătire a călăreților pentru procesiune; mișcările calme ale tinerilor; care își leagă sandalele sau curăță caii; cai, care stau pe picioarele posterioare. Șirul călăreților în galop prezintă o varietate infinită de mișcări similare, dar nu repetitive ale unor figuri individuale, diferite ca aspect, motivul mișcării se dezvoltă tot mai rapid, începe procesiunea, apoi încetinește, figurile se mișcă mai aproape, fuzionându-se sau spațiul dintre ele se extinde. Ritmul asemănător valului pătrunde întreaga friză. Reprezentare mimetică, conform idealului frumuseții clasice a grecilor.
c)	2p. pentru descrierea temei; 1p. pentru descrierea	Paleta lui Narmer este sculptată sub formă de scut, realizată în timpul Vechiului Regat al Egiptului. Este cea mai veche reprezentare monumentală a oricărui faraon: sculpturile de pe paletă prezintă evenimente din viața regelui Narmer, considerat conducătorul fondator al Egiptului dinastic. Paleta lui Narmer are reprezentat pe o fațetă gloriificarea puterii faraonului, autoritatea lui suverană; pe cealaltă fațetă sunt

	modalității de reprezentare a formei; 1p. pentru descrierea spațiului plastic. Total 4 puncte	prezentate teme simbolice cu caracter mitologic aranjate pe registre etajate; paleta Narmer, este o manifestare a unei imagini comune între conducători: regele învingându-i pe dușmanii săi, motivul acesta a rămas un simbol important în regate vechi, mijlocii și noi și este, fără îndoială, un simbol mondial al conducătorilor. Figurile sunt reprezentate conform legii frontalității, spațiul simbolic, reprezentat prin etajare.
SUBIECTUL II (23 puncte) Teoria culturii		
<i>1. Defișește conceptul de cultură.</i>	Definirea conceptului 2 puncte	Cultura - un produs al activității omului, mai exact al individului uman care privește critic atât natura, cât și societatea.
<i>2. Identifică cinci funcții ale culturii.</i>	Identificarea corectă a fiecărei funcții a culturii 1p.; total 5puncte	<ul style="list-style-type: none"> - funcția de cunoaștere – accesul la cultură oferă omului „ferestre” largi de a recepta și a înțelege esența profundă a lucrurilor, a proceselor și a evenimentelor naturale și sociale și, nu în ultimul rând, de a se cunoaște pe sine ca Om. - funcția axiologică – cunoașterea și înțelegerea – favorizate larg de către cultură – oferă posibilitate omului să se raporteze corect și eficient la realitate, să aprecieze corespunzător unor criterii valorice superioare acțiunile, evenimentele, relațiile sociale sau interumane și să se opteze corespunzător acestor criterii pentru ca viața lui să capete temeuri puternice. - funcția socializatoare – prin cunoașterea autentică și aprecierea justă atât a potențelor proprii, cât și a naturii relațiilor sociale, cultura îl poate ajuta hotărâtor pe om să se încadreze în plan social, să-și optimizeze activitatea, să ocolească pe cât posibil obstacole, greutăți, fenomene de înstrăinare umană, conflicte interumane, etc. Această funcție asigură realizarea omului în ceea ce are el ca trăsătură definitorie, sociabilitatea, acea trăsătură de esență fără de care omul n-ar putea fi om. - funcția antientropică - cultura, alături de domeniul economicului, servește ca mijloc de sudare a colectivităților umane, de integrare a individului în colectivitate și a generațiilor în istorie. Astfel, un popor poate fi izolat economic, i se poate răpi pe o durată oarecare de timp libertatea, suveranitatea, etc., dar menținându-și limba, obiceiurile, tradițiile, tehnicile de gândire și acțiune, într-un cuvânt conștiința culturală de sine, poate renaște surprinzător de interesant, oricât de târziu. - funcția transformatoare – cultura își manifestă această funcție pe mai multe planuri: în plan natural datorită exigențelor nou-create, adaugă „peste natura naturală” o nouă existență, transformând-o pe aceasta dintr-o natură pentru sine într-o natură pentru om; în plan social cultura determină transformările ce țin de integrarea și manifestarea omului ca membru al unui grup social.
<i>3. Descrie noțiunea de valoare, exemplificând două particularități.</i>	Descrierea noțiunii 1 p.; câte 1p. pentru fiecare particularitate, total 2 p. Total 3 puncte	Valoarea reprezintă un raport între un obiect în genere (un bun material, o creație spirituală, un principiu, o idee, un comportament) și un subiect care apreciază obiectul respectiv. Valoare este prețul unui obiect pentru un subiect, pentru omul care evaluează, apreciază, năzuiește către aceste determinări calitative pe care le posedă un obiect, un fenomen, o idee.
<i>4. Realizează o analiză comparativă între două tipuri de</i>	Câte 3 p. pentru fiecare tip de valoare Total 6 puncte	Valori culturale sunt credințe, tradiții și obiceiuri ale unei anumite comunități sau grupuri de oameni. Aceasta include limbajul, religia, îmbrăcăminte, ideile și aproape toate aspectele care o caracterizează. Arta este considerată o valoare culturală, deoarece permite explorarea subiectivităților omului, precum și cunoașterea idiosincraziei societății sale. Adică, artiștii din lucrările lor surprind tradițiile și ideile comunității din care fac parte. Tradiția cuprinde viziunea asupra lumii, practicile sociale și lingvistice, ritualurile și obiceiurile din fiecare regiune, care au fost obținute de la generațiile

valori culturale.		anterioare. Importanța acestei valori constă în posibilitatea pe care o oferă comunităților de a-și cunoaște propriile origini.
5. Prezintă o caracteristică succintă a impactului globalizării asupra culturii, precizând trei factori care au influențat acest fenomen.	4p. pentru caracteristica impactului globalizării asupra culturii; Câte 1 p. pentru precizarea fiecărui factor, 3 puncte; Total 7 puncte	Pe temeiul economic, dar și pe cel al unui export de model cultural, cum este cel al democrației, globalizarea descrie o relație importantă între mod, modă și model cultural. Globalizarea nu poate avea loc înafara unei structuri culturale performante, care să aibă capacitatea de extensivitate, să fie aptă de export cultural, de schimb de valori materiale și spirituale. De asemenea, globalizarea este condiționată de un management politic superior, care să excludă ascensiunea la putere a forțelor totalitare. Doar o asemenea societate poate evolua rapid spre valorizarea modelului cultural în forme ale unei permanente schimbări, prin modă. Moda culturală este legată de existența unui model care se poate exprima prin diferite variante. Moda culturală nu își propune de fapt să realizeze o asemenea unificare de amploare în beneficiul unei unități de expresie. Patrimoniul cultural devine în mod deosebit semnificativ întrucât dezvăluie legătura dintre globalizare și identitatea culturală arătând că pe măsură ce procesele de globalizare progresează, identitatea culturală și diversitatea sunt puternic afirmate și apărate tocmai prin conservarea lui. În plus, identitățile culturale puternice pot, la rândul lor, să facă societățile să participe cu mai multe contribuții și beneficii în folosul lor, transformând în efecte pozitive tendințele de globalizare, și, în același timp, apărându-se de uniformizarea culturală.
SUBIECTUL III (20 puncte) Relația între conținut și formă		
1. Realizează o descriere succintă a legăturii între credințele religioase și artă, exemplificând relația stabilită prin opere de artă create în cultura:	2p. descrierea legăturii între credință și artă; 2p. exemple de 2 opere de artă din cultura geto-dacică; Total 4 puncte	Religia geto-dacilor a avut un caracterul <i>politeist</i> . Credința în zeități adorate de geto-daci, cel mai frecvent menționat la autorii vechi este Zalmoxis ; Gebeleizis, Marte, Hestia, Bendis. Un element al religiei geto-dacice îl constituie credința în <i>nemurire</i> . Ritul de înmormântare – geto-dacii practicau cu preponderență incinerarea; inhumarea se întâlnește mai rar. Arta: arhitectura , fortificații, construcții cu caracter religios (sacru); sculptura în piatră e reprezentată de elemente puțin numeroase și extrem de simple, ceea ce ne determină să apreciem că geto-dacii nu au dezvoltat o artă sculpturală în piatră de tip monumental, ci, mai degrabă, una minoră, cu rol decorativ – arta metalului , în special a argintului: obiecte de podoabe (fibule – unele aurite, inele, brățări simple sau plurispiralice, aplici, lanțuri ornamentale, majoritatea frumos ornamentate cu elemente geometrice), obiecte de orfevrărie și feronerie. Ceramica , motivul ornamental al ceramicii geto-dacice era zoomorf sau vegetal (mai rar antropomorf).
b) bizantină	2p. descrierea legăturii între credință și artă; 2p. exemple de 2 opere de artă; Total 4 puncte	Credința ortodoxă, cultul icoanelor. Timp de peste o mie de ani, Imperiul Roman de Răsărit a fost un adevărat stâlp al Ortodoxiei. În același timp, Biserica Ortodoxă a fost principalul factor de progres al vieții spirituale bizantine. Imperiul Bizantin ține de prim-planul istoriei Europei, fiind și punctul de întâlnire dintre creștini și musulmani, (s. VI-XV). În lunga sa istorie, întinderea și contururile Imperiului Bizantin au trecut prin multe schimbări, iar lumea plurivalentă din perioada sa de final era foarte diferită de cea a Imperiului Roman de Răsărit la momentul întemeierii Constantinopolului, în secolul al IV-lea. Arta: respectarea programului iconografic și a elementelor componente ale planului bisericilor, au coexistat influențe clasice romane, în arhitectură (bazilicele San Apollinare Nuovo, San Vitale din Ravenna, Sfânta Sofia), în tehnica mozaicului, în artele decorative: podoabe, miniaturi etc. Arta bizantină – edificii cu cupole și caracterul hieratic al decorațiunilor sale. Sculptura și pictura erau, de regulă, auxiliare arhitecturii, dar s-au realizat și opere separate, mai ales în domeniul artelor decorative/obiecte decorative cu prelucrarea lemnului și a metalelor și decorarea manuscriselor.
c) romanică	2p. descrierea legăturii între credință și	Evoluția stilului romanic se poate urmări în cadrul culturii sec. X-XIII, în Franța și alte țări europene. Arhitectura romanică este dominată de programul religios creștin. Arta romanică cuprinde toate tipurile de manifestări artistice – sculptură, arhitectură, pictură, apărute în centrul și

	artă; 2p. exemple de 2 opere de artă; Total-4 puncte	vestul Europei între secolele XI-XIV. Cele mai reprezentative tipuri de manifestare artistică au fost mănăstirile. Pictura și sculptura romanică, precum și artele decorative: vase, candelabre, relicvare au fost subordonate unei arhitecturi religioase. Subiectul central al artei romanice este Judecata de apoi. Construcțiile caracteristice ale epocii sunt castelele feudale, mănăstirile și bisericile. Ex. Biserica manastirii din Cluny, Paray-le-Monial și Sainte Madeleine din Vezelay, Saint Trophimes din Arles, Notre-Dame-la-Grade din Poitiers.
d) <i>gotică</i>	2p. -descrierea legăturii între credință și artă; 2p. -exemple de 2 opere de artă din cultura gotică; Total-4 puncte	Odată cu dezvoltarea orașelor și a spiritului comunitar în Apusul Europei, apar și biserici care sunt considerate embleme ale acestora. Acestea sunt catedralele gotice, mărețe și grandioase, zvelte și grațioase, cu forme alungite și ornamentații bogate. Stilul gotic, născut tot în Franța, s-a dezvoltat în paralel cu cel romanic, între secolele al XII-lea și al XV-lea, răspândindu-se, ca și cel romanic, până în Transilvania. Dacă arta romanică exprimă teama omului pentru Judecata de Apoi, arta gotică vine să exprime căutarea lui Dumnezeu. Accentul nu cade pe venirea lui Dumnezeu pe pământ, ci pe omul care încearcă să se ridice la El. Arta. Odată cu dezvoltarea orașelor și a spiritului comunitar în Apusul Europei, apar și biserici care sunt considerate embleme ale acestora. Catedralele gotice sunt mărețe și grandioase, zvelte și grațioase, cu forme alungite și ornamentații bogate. Sculpturile împodobesc portalurile și sunt considerate Biblia celor fără învățătură. Locul picturilor este luat în mare parte de vitralii, ce reprezintă scene biblice. Un element caracteristic stilului gotic este rozasa – o fereastră rotundă, aflată în partea de sus a portalurilor și care mărește luminozitatea bisericii, înfrumusețând, în același timp, fațada. Ex.: catedralele Notre Dame și Saint-Chapelle din Paris sau cea din Reims.
e) <i>renascentistă</i>	2p. descrierea legăturii între credință și artă; 2p. exemple de 2 opere de artă din cultura renașcentistă; Total 4 puncte	Renașterea se caracterizează prin eliberarea spirituală a omului de sub tutela dogmelor religioase, regăsirea lui, imitarea naturii firești și atenție sporită față de psihologia umană, acest lucru fiind propriu tuturor formelor culturii artistice. Tot mai des în literatură se folosesc limbile naționale. Prima operă mare, care anunță începutul epocii Renașterii este „Divina comedie” de Dante Aligheri, Petrarca etc. În artele plastice Renașcentiste, paralel cu motivele religioase împrumutate din Biblie, sunt prezente și teme cu un caracter laic pronunțat. Pictorii tind spre naturalețe, însușesc perspectiva, plasticitatea formei și proporțiile anatomice ale omului. Portretul și peisajul devin genuri independente. Pictura monumentală și sculptura capătă o deosebită amploare. Astfel, ca rezultat al căutărilor creative artistice și științifice se afirmă o artă deosebită, specifică perioadei, care exprimă forța și frumusețea spirituală a omului. Rafael, Leonardo da Vinci, Michelangelo etc.
SUBIECTUL IV(22 puncte) Relația între conceptele dominante în epocă și artele plastice		
1. <i>Describe particularitățile picturii realiste din secolului al XIX-lea, având în vedere tematica și modalitatea de reprezentare a formei.</i>	1p. pentru definirea curentului artistic; 2p. pentru relatarea tematicii; 2p. pentru modalitatea de reprezentare a formelor. Total 5 puncte	Realismul – reacție antiromantică ia forma realismului, apare în 1850 (Franța, Anglia, Germania); Realismul este o ideologie estetică, în care se pune accentul pe relația dintre artă și realitate ; instrumentul indispensabil al realismului este observarea atentă a realității și reflectarea ei veridică , obiectivă în creație; fondator Gustave Courbet – pictor al scenelor sociale, subiectul devenea într-o operă de artă secundar, tematica ține de perceperea artistului; Școli de pictură realistă au funcționat la Barbizon, Fontainebleau, C. Corot, J. F. Millet, Th. Rousseau, J. Dupré, pânzele lor reprezintă natura reală, nearanjată, vegetația etc.
2. <i>Identifică momentele de constituire ale modernității în</i>	1p. pentru definirea curentului artistic; 2p. pentru relatarea tematicii; 2p. pentru	Opera lui Eduard Manet , remarcabil exponent al artei pre-impresioniste franceze, se încadrează în normele picturale impuse de curent, prezintă lumea sub forma unor efecte de lumină, redată prin tonuri clare, trasate în tușe mari ; aspectele din natură apar ca o alternanță de pete luminoase și întunecate, care se pun reciproc în valoare. Sub influența creațiilor italiene, spaniole, olandeze, Manet își perfecționează stilul; Lucrările lui au

<i>opera lui Eduard Manet.</i>	modalitatea de reprezentare a formelor. Total 5 puncte	fost întâmpinate cu rezerve de opinia publică/critici; criticile se datorau noutății artei sale; tabloul „Dejunul pe iarbă”, inspirat din tabloul venețianului Giorgione și „Olympia”(inspirat de la Tiziano) stârnește nemulțumiri, principalul neajuns că <i>lipsise personajele de trăsăturile clasice</i> ; Manet introduce în pictură un raport precis între culoare și lumină;
<i>3. Descrie modul de reprezentare a lumii în pictura impresionistă, având în vedere: spațiul, forma, lumina și culoarea.</i>	1p. pentru descrierea tematicii; 1p. pentru descrierea tehnicilor și materialelor de lucru; 1p. pentru descrierea spațiului; 1p. pentru descrierea formei; 1p. pentru descrierea luminii; 1p. pentru descrierea culorilor. Total 6 puncte	Impresionismul (<i>Impression, soleil levant</i>) este o mișcare artistică, apărută în Franța și care marchează desprinderea artei moderne de academismul tradițional. Pictura impresionistă s-a dezvoltat în perioada cuprinsă între 1867 și 1886, caracterizată prin concentrarea asupra impresiilor produse de o scenă sau de un obiect, asupra mobilității fenomenelor, mai mult decât asupra aspectului stabil și conceptual al lucrurilor, preferând pictura în aer liber și folosind o cromatică pură și tușe fine de penel pentru a simula lumina reală; umbra este colorată; paleta coloristică este dominată de tonuri vii, armonizate; amestecul de culori se produce pe pânză (nu pe paletă), vopseaua se aplică în linii, virgule, așa încât ele să se combine de la o anumită distanță, fiind un melanj de fire și trăsături de culoare; Impresionismul își propune să depășească convențiile impuse de Academiiile de artă, fiind criticați de consumatorii de artă; reprezentanți: C. Pissarro, C. Monet, A. Sisley, E. Degas, Au. Renoir, Berthe Morisot.
<i>4. Prezintă diferențele de viziune plastică între pictura academică și cea preraphaelită, argumentând răspunsul prin intermediul unei opere semnificative pentru fiecare stil.</i>	2p. pentru particularitățile picturii academice; 2p. pentru particularitățile picturii preraphaelite; câte 1p. pentru fiecare operă semnificativă pentru fiecare stil, 2p. Total 6 puncte	Pictura academică (Franța), „ <i>arta eternă</i> ” după normele artistice oficiale impuse de Academiiile de pictură, care asigurau monopolul formării profesionale ale pictorilor/sculptorilor etc; care se bazează pe un desen și un colorit similare exercițiilor de școală de artă sau de atelier; pictura academică reproduce un „ <i>model clasic</i> ” și renunță la orice inovație artistică; astfel, operele realizate poartă amprenta „ <i>academismului</i> ”, se expuneau în Saloanele oficiale; Artiștii reprezentativi: William-Adolphe Bouquereau, Tomas Couture, Hans Makat, Leon Bazille Perrault etc. Opere de referință: A. Cabanel, <i>Nașterea lui Venus</i> ; Émile Munier, <i>Portrete</i> etc. Pictura preraphaelită (Anglia), răscoală împotriva academismului, metodei care derivă din arta lui Rafael; numiți preraphaeliți ironic; aveau dorința de a-și defini propria viziune creatoare, sursa de inspirație: doctrina creștină a Evului Mediu, scenele cotidiene ale vieții moderne, subiecte din literatură;Reprezentanți: William Holman Hunt, John Everett Millais, Dante Gabriel Rossetti, Edward Burne-Jones. Opere de referință: W. H. Hunt <i>Țărmurile noastre englezești</i> ; J. E. Millais <i>Ofelia</i> ; D. G. Rossetti <i>Beata Beatrix</i> etc

SUBIECTUL V (16 puncte)

Interpretare iconografică și iconologică a unui stil sau a creației plastice

Elaborează un eseu cu genericul: „**Arta oficială**” și „**Arta alternativă**”

1.	o epocă istorică (<i>la alegere</i>) și descrierea particularităților de bază ale acesteia;	L	0	1	2		
2.	factorii extra-estetici, care au contribuit la apariția și dezvoltarea tendințelor estetice;	L	0	1	2		
3.	analiză comparativă a limbajelor plastice ale celor două tendințe;	L	0	1	2	3	4
4.	artiști reprezentativi și opere de referință din artă națională/ internațională (<i>ramura artelor plastice la alegere</i>);	L	0	1	2	3	4
5.	statutul și rolul artistului în contextul epocii respective;	L	0	1	2		
6.	actualitatea / perspectivele / viziunea personală față de tendințele menționate.	L	0	1	2		